

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 15ης Οκτωβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως – Λόγοι αρνήσεως εκτελέσεως – Άρθρο 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως – Συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος – Εκτίμηση εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτελέσεως – Κριτήρια»

Στην υπόθεση C-128/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου, Γερμανία) με απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Φεβρουαρίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης με αντικείμενο την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εις βάρος του

Dumitru-Tudor Dorobantu

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiiev, E. Regan, M. Safjan (εισηγητή) και P. G. Xuereb, προέδρους τμήματος, M. Pešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, K. Jürimäe, Κ. Λυκούργο και N. Piçarra, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Φεβρουαρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο D.-T. Dorobantu, εκπροσωπούμενος από τους G. Strate, J. Rauwald και O.-S. Lucke, Rechtsanwälte,
- η Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, εκπροσωπούμενη από τον G. Janson και την B. von Laffert,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους T. Henze και M. Hellmann, καθώς και από την A. Berg, και στη συνέχεια από τον M. Hellmann και την A. Berg,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Van Lul και A. Honhon, καθώς και από τον J.-C. Halleux,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Nymann-Lindegren και την M. S. Wolff,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από την G. Hodge και τον A. Joyce, επικουρούμενους από την G. Mullan, BL,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. A. Sampol Pucurull,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τους S. Fiorentino και S. Faraci, avvocati dello Stato,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Z. Fehér, G. Κοός και G. Tornyai, καθώς και από την M. M. Tátraí,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman και τον J. Langer,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C.-R. Canțăr, καθώς και από τις C.-M. Florescu, A. Wellman και O.-C. Ichim,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την S. Grünheid και τον R. Troosters,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Απριλίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθώς και της αποφάσεως-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24) (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκτελέσεως στη Γερμανία ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος στις 12 Αυγούστου 2016 από το Judecătoria Medgidia (πλημμελειοδικείο Medgidia, Ρουμανία) εις βάρος του Dumitru-Tudor Dorobantu, με σκοπό την άσκηση ποινικών διώξεων στη Ρουμανία.

Το νομικό πλαίσιο

Η ΕΣΔΑ

- 3 Το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), φέρει τον τίτλο «Απαγόρευση των βασανιστηρίων» και προβλέπει τα ακόλουθα:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο Χάρτης

- 4 Το άρθρο 4 του Χάρτη, με τίτλο «Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.»

- 5 Οι επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17, στο εξής: επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη) διευκρινίζουν, όσον αφορά το άρθρο 4 του Χάρτη, ότι «[τ]ο δικαίωμα του [εν λόγω άρθρου] αντιστοιχεί στο προβλεπόμενο από το άρθρο 3 της [ΕΣΔΑ], το οποίο έχει την ίδια ακριβώς διατύπωση» και ότι «[κ]ατ' εφαρμογή του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, το άρθρο αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το άρθρο 3 της [ΕΣΔΑ]».
- 6 Το άρθρο 52 του Χάρτη, με τίτλο «Εμβέλεια και ερμηνεία των δικαιωμάτων και των αρχών», προβλέπει στην παράγραφο 3 τα ακόλουθα:

«Στον βαθμό που ο παρών Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει το δίκαιο της Ένωσης να παρέχει ευρύτερη προστασία.»

- 7 Οι επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη διευκρινίζουν, όσον αφορά το άρθρο 52, παράγραφος 3, ότι «η μνεία της [ΕΣΔΑ] στοχεύει συγχρόνως στη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της», ότι «[η] έννοια και η εμβέλεια των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται καθορίζονται όχι μόνο από το κείμενο των πράξεων αυτών, αλλά και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ότι «[σ]τόχος της τελευταίας φράσης της παραγράφου είναι να δοθεί στην [Ευρωπαϊκή] Ένωση η δυνατότητα να εξασφαλίσει ευρύτερη προστασία» και ότι, «[ε]ν πάση περιπτώσει, το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από τον Χάρτη δεν μπορεί ποτέ να είναι κατώτερο από αυτό που εγγυάται η [ΕΣΔΑ]».

- 8 Το άρθρο 53 του Χάρτη, με τίτλο «Επίπεδο προστασίας», προβλέπει τα ακόλουθα:

«Καμία διάταξη του παρόντος Χάρτη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται στα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής από το δίκαιο της Ένωσης, το διεθνές δίκαιο καθώς και από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι μέρη η Ένωση, ή όλα τα κράτη μέλη, και ιδίως από την [ΕΣΔΑ], καθώς και από τα Συντάγματα των κρατών μελών.»

Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584

- 9 Το άρθρο 1 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, με τίτλο «Ορισμός και υποχρέωση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς τον σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την [ΕΕ].»

10 Τα άρθρα 3, 4 και 4α της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 προβλέπουν τους λόγους της υποχρεωτικής και της προαιρετικής μη εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

11 Το άρθρο 5 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584 προβλέπει τις εγγυήσεις που πρέπει να παρέχει το κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος σε ειδικές περιπτώσεις.

12 Κατά το άρθρο 6 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, με τίτλο «Προσδιορισμός των αρμόδιων αρχών»:

«1. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος που είναι αρμόδια για την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.

2. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης που είναι αρμόδια να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.

[...]»

13 Το άρθρο 7 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, με τίτλο «Προσφυγή στην κεντρική αρχή», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«Κάθε κράτος μέλος μπορεί να ορίσει μια κεντρική αρχή ή, εφόσον η έννομη τάξη του το προβλέπει, κεντρικές αρχές για να επικουρούν τις αρμόδιες δικαστικές αρχές.»

14 Το άρθρο 15 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, με τίτλο «Απόφαση για την παράδοση», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης αποφασίζει, εντός των προθεσμιών και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση-πλαίσιο, για την παράδοση του προσώπου.

2. Εάν η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει ότι οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος δεν αρκούν ώστε να της επιτρέψουν να αποφασίσει για την παράδοση, ζητεί την κατεπείγουσα προσκόμιση των απαραίτητων συμπληρωματικών πληροφοριών, ιδίως σε σχέση με τα άρθρα 3 έως 5 και το άρθρο 8, και μπορεί να τάξει προθεσμία για την παραλαβή τους, λαμβάνοντας υπόψη της ότι είναι αναγκαίο να τηρηθούν οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 17.

3. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος μπορεί να διαβιβάζει οποτεδήποτε στη δικαστική αρχή εκτέλεσης κάθε επιπλέον χρήσιμη πληροφορία.»

15 Το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, με τίτλο «Προθεσμίες και διαδικασία της απόφασης εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Για την εξέταση και εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ακολουθείται διαδικασία επείγοντος.

2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο καταζητούμενος έχει συγκατατεθεί στην παράδοσή του, η οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης θα πρέπει να λαμβάνεται εντός δέκα ημερών μετά τη συγκατάθεση.

3. Στις λοιπές περιπτώσεις, η οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης θα πρέπει να λαμβάνεται εντός 60 ημερών από τη σύλληψη του καταζητουμένου.

4. Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δεν μπορεί να εκτελεσθεί εντός των προβλεπόμενων στις παραγράφους 2 ή 3 προθεσμιών, η δικαστική αρχή εκτέλεσης ενημερώνει αμέσως τη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος, αναφέροντας τους σχετικούς λόγους. Σε αυτή την περίπτωση, οι προθεσμίες μπορούν να παρατείνονται κατά τριάντα ημέρες.

[...]

Το γερμανικό δίκαιο

Ο Θεμελιώδης Νόμος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

- 16 Το άρθρο 101, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας), της 23ης Μαΐου 1949 (BGBl. 1949, σ. 1), προβλέπει τα ακόλουθα:

«Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί τον νόμιμο δικαστή του.»

Ο νόμος περί διεθνούς δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις

- 17 Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 μεταφέρθηκε στη γερμανική έννομη τάξη με τα άρθρα 78 έως 83k του Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (νόμου περί διεθνούς δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις), της 23ης Δεκεμβρίου 1982, όπως έχει τροποποιηθεί με τον Europäisches Haftbefehlsgesetz (νόμο περί ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης), της 20ής Ιουλίου 2006 (BGBl. 2006 I, σ. 1721).
- 18 Το άρθρο 73 του νόμου αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο περί ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η δικαστική συνδρομή καθώς και η διαβίβαση πληροφοριών χωρίς προηγούμενο αίτημα είναι παράνομες εάν αντιβαίνουν σε ουσιώδεις αρχές της γερμανικής έννομης τάξεως. Σε περίπτωση αιτήματος δυνάμει του όγδοου, ένατου και δέκατου μέρους, η δικαστική συνδρομή είναι παράνομη εφόσον αντιβαίνει στις αρχές που διατυπώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 19 Στις 12 Αυγούστου 2016, το Judecătoria Medgidia (πλημμελειοδικείο Medgidia) εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης κατά του D.-T. Dorobantu, Ρουμάνου πολίτη, με σκοπό την άσκηση ποινικής δίωξης για πράξεις που συνιστούν εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας, καθώς και εγκλήματα πλαστογραφίας ή πλαστογραφίας μετά χρήσεως (στο εξής: ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης της 12ης Αυγούστου 2016).

- 20 Με διατάξεις της 3ης και της 19ης Ιανουαρίου 2017, το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου, Γερμανία) έκρινε νόμιμη την παράδοση του D.-T. Dorobantu στις ρουμανικές αρχές κατ' εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως της 12ης Αυγούστου 2016.
- 21 Το εν λόγω δικαστήριο υπενθύμισε, συναφώς, τις επιταγές της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), κατά τις οποίες η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει, σε πρώτο στάδιο, να εκτιμήσει εάν, όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως, υφίστανται στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος πλημμέλειες, είτε συστημικές ή γενικευμένες είτε πλήττουσες ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα κέντρα κρατήσεως, και, σε δεύτερο στάδιο, να εξετάσει αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι προκειμένου να θεωρηθεί ότι ο ενδιαφερόμενος θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση λόγω των προβλεπόμενων συνθηκών κρατήσεώς του εντός του κράτους αυτού.
- 22 Στο πλαίσιο του πρώτου σταδίου του ελέγχου αυτού, το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) διαπίστωσε, ιδίως βάσει αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με τη Ρουμανία, καθώς και βάσει εκθέσεως του Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz (ομοσπονδιακού Υπουργείου Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών, Γερμανία), την ύπαρξη συγκεκριμένων ενδείξεων περί της υπάρξεως συστημικών και γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στη Ρουμανία.
- 23 Κατόπιν της διαπιστώσεως αυτής, το εν λόγω δικαστήριο εκτίμησε, στο πλαίσιο του δεύτερου σταδίου του εν λόγω ελέγχου, τα στοιχεία που του διαβιβάστηκαν, ιδίως από το δικαστήριο εκδόσεως του οικείου εντάλματος συλλήψεως, καθώς και από το Ministerul Justiției (Υπουργείο Δικαιοσύνης, Ρουμανία), σχετικά με τις συνθήκες κρατήσεως του D.-T. Dorobantu σε περίπτωση παραδόσεώς του στις ρουμανικές αρχές.
- 24 Συναφώς, το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) έλαβε υπόψη του την πληροφορία ότι ο D.-T. Dorobantu θα εκρατείτο, στο πλαίσιο της προσωρινής κρατήσεώς του ενόψει της δίκης του, σε θαλάμους τεσσάρων ατόμων, επιφάνειας 12,30 m², 12,67 m² ή 13,50 m², ή σε θαλάμους δέκα ατόμων, επιφάνειας 36,25 m². Εάν ο D.-T. Dorobantu καταδικαζόταν σε στερητική της ελευθερίας ποινή, θα εκρατείτο, αρχικώς, σε σωφρονιστικό κατάστημα εντός του οποίου κάθε κρατούμενος διαθέτει επιφάνεια τριών τετραγωνικών μέτρων, και, κατόπιν, θα εκρατείτο υπό τις ίδιες συνθήκες εάν υπέκειτο σε καθεστώς στερήσεως της ελευθερίας του σε «κλειστό» σωφρονιστικό κατάστημα ή, σε περίπτωση εφαρμογής καθεστώτος στερήσεως της ελευθερίας του σε «ανοικτό» ή «ημιανοικτό» σωφρονιστικό κατάστημα, σε κελί επιφάνειας 2 m² ανά άτομο.
- 25 Ερειδόμενο στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της 22ας Οκτωβρίου 2009, Orchowski κατά Πολωνίας (CE:ECHR:2009:1022JUD001788504), της 19ης Μαρτίου 2013, Blejușcă κατά Ρουμανίας (CE:ECHR:2013:0319JUD000791010), και της 10ης Ιουνίου 2014, Mihai Laurena iu Marin κατά Ρουμανίας (CE:ECHR:2014:0610JUD007985712), το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) προέβη σε συνολική εκτίμηση των συνθηκών κρατήσεως στη Ρουμανία. Συναφώς, διαπίστωσε βελτίωσή τους στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από το 2014, έστω και αν η επιφάνεια 2 m² ανά άτομο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η ανεπάρκεια του χώρου που διατίθεται στους κρατούμενους αντισταθμίζεται εντούτοις, κατά το εν λόγω δικαστήριο, σε μεγάλο βαθμό από τις λοιπές συνθήκες κρατήσεως. Επιπλέον, το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι η Ρουμανία έχει θεσπίσει μηχανισμό αποτελεσματικού ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως.

- 26 Το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) διαπίστωσε, εξάλλου, ότι, σε περίπτωση αρνήσεως παραδόσεως του D.-T. Dorobantu στις ρουμανικές αρχές, τα αδικήματα που του προσάπτονται θα παρέμεναν ατιμώρητα, κάτι που θα αντέβαινε στον σκοπό της διασφάλισης της αποτελεσματικότητας της ποινικής δικαιοσύνης εντός της Ένωσης.
- 27 Βάσει των διατάξεων του Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Αμβούργου) της 3ης και της 19ης Ιανουαρίου 2017, η Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (εισαγγελική αρχή Αμβούργου, Γερμανία) επέτρεψε την παράδοση του D.-T. Dorobantu στις ρουμανικές αρχές, μετά την έκτιση της ποινής φυλακίσεως στην οποία είχε καταδικαστεί για άλλα αδικήματα τελεσθέντα στη Γερμανία.
- 28 Ο D.-T. Dorobantu εξέτισε, μέχρι τις 24 Σεπτεμβρίου 2017, τη στερητική της ελευθερίας ποινή που του είχε επιβληθεί για τα ως άνω τελεσθέντα στη Γερμανία αδικήματα.
- 29 Ο D.-T. Dorobantu προσέφυγε ενώπιον του Bundesverfassungsgericht (ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου, Γερμανία) κατά των ανωτέρω διατάξεων του Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Αμβούργου).
- 30 Με διάταξη της 19ης Δεκεμβρίου 2017, το Bundesverfassungsgericht (ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο) εξαφάνισε τις εν λόγω διατάξεις για τον λόγο ότι προσέβαλλαν το δικαίωμα του A. Dorobantu στον νόμιμο δικαστή του, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 101, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του θεμελιώδους νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Η υπόθεση αναπέμφθηκε στο Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου).
- 31 Στη διάταξή του, το Bundesverfassungsgericht (ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο) διαπίστωσε ότι, με την απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2016, Muršić κατά Κροατίας (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413), το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι το γεγονός ότι ο προσωπικός χώρος που διαθέτει ένας κρατούμενος εντός ομαδικού θαλάμου είναι μικρότερος των 3 m² δημιουργεί «ισχυρό τεκμήριο» παραβάσεως του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, αυτό δε το τεκμήριο δύναται να ανατραπεί εάν οι μειώσεις του προσωπικού χώρου σε σχέση με την ελάχιστη απαίτηση περί 3 m² είναι σύντομες, περιστασιακές και ήσσονος σημασίας, εάν αυτές συνδυάζονται με επαρκή ελευθερία κινήσεως εκτός του κελιού και με κατάλληλες εκτός κελιού δραστηριότητες, εάν ο κρατούμενος κρατείται σε σωφρονιστικό κατάστημα το οποίο παρέχει, εν γένει, αξιοπρεπείς συνθήκες κρατήσεως και εάν ο εν λόγω κρατούμενος δεν υπόκειται στην επίδραση άλλων στοιχείων τα οποία θεωρούνται ως περιστάσεις που επιτείνουν τις κακές συνθήκες κρατήσεως.
- 32 Επιπροσθέτως, κατά το Bundesverfassungsgericht (ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο), ορισμένα από τα κριτήρια που χρησιμοποίησε το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) στο πλαίσιο της συνολικής εκτιμήσεώς του περί των συνθηκών κρατήσεως στη Ρουμανία δεν έχουν μέχρι τούδε γίνει ρητώς δεκτά από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως στοιχεία ικανά να αντισταθμίσουν τη μείωση του προσωπικού χώρου τον οποίο διαθέτει ο κρατούμενος. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, για τη δυνατότητα του κρατουμένου να λαμβάνει άδειες, να δέχεται επισκέπτες, να λαμβάνει υπηρεσίες καθαρισμού του προσωπικού του ιματισμού και να αγοράζει προϊόντα. Εξάλλου, δεν είναι βέβαιο ότι η βελτίωση του συστήματος θερμάνσεως, των εγκαταστάσεων υγιεινής και των συνθηκών υγιεινής είναι ικανή να αντισταθμίσει, λαμβανομένης υπόψη της πρόσφατης νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τέτοια μείωση του προσωπικού χώρου του κρατουμένου.
- 33 Το Bundesverfassungsgericht (ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο) υπογράμμισε επίσης ότι ούτε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχουν μέχρι τούδε αποφανθεί σχετικά με την κρισιμότητα, σε υπόθεση όπως αυτή της

κύριας δίκης, κριτηρίων που αφορούν τη συνεργασία των ποινικών δικαστηρίων εντός της Ένωσης, καθώς και την ανάγκη να αποφευχθεί η ατιμωρησία των αυτουργών αξιόποινων πράξεων και η δημιουργία «safe havens» για αυτούς.

34 Το εθνικό ένταλμα συλλήψεως που εκδόθηκε από το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) με σκοπό την παράδοση του D.-T. Dorobantu εκτελέστηκε έως την αναστολή της προσωρινής κρατήσεως του ενδιαφερομένου με διάταξη του δικαστηρίου αυτού, η οποία εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2017.

35 Προκειμένου να αποφανθεί μετά την αναπομπή την οποία αποφάσισε το Bundesverfassungsgericht (ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο), το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) ζητεί να διευκρινισθεί ποιες είναι οι απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 4 του Χάρτη όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος και ποια είναι τα κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση της τηρήσεως των απαιτήσεων αυτών σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

36 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Στο πλαίσιο της εφαρμογής της αποφάσεως-πλασίου 2002/584[...], ποιες είναι οι ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι συνθήκες κρατήσεως ώστε να συνάδουν με το άρθρο 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

α. Υφίσταται, συγκεκριμένα, βάσει του δικαίου της Ένωσης, “απόλυτο” κατώτατο όριο όσον αφορά το μέγεθος του χώρου κρατήσεως, η μη τήρηση του οποίου συνιστά πάντοτε παράβαση του άρθρου 4 του Χάρτη;

i. Έχει σημασία ως προς τον προσδιορισμό του ατομικού χώρου κρατήσεως το αν η κράτηση πραγματοποιείται σε ατομικό κελί ή σε ομαδικό θάλαμο;

ii. Πρέπει να αφαιρείται, κατά τον υπολογισμό του μεγέθους του χώρου κρατήσεως, η επιφάνεια που καταλαμβάνουν τα έπιπλα (κλίνη, φωριαμός, κλπ.);

iii. Ποια στοιχεία είναι κατά περίπτωση κρίσιμα, όσον αφορά τις υποδομές, προκειμένου οι συνθήκες κρατήσεως να συνάδουν με το δίκαιο της Ένωσης; Κατά πόσον είναι κατά περίπτωση σημαντική η άμεση (ή μόνον έμμεση) δυνατότητα πρόσβασης από τον θάλαμο κρατήσεως, παραδείγματος χάρη, στους χώρους υγιεινής ή άλλους χώρους, καθώς και η παροχή ψυχρού και θερμού ύδατος, η θέρμανση, ο φωτισμός, κ.λπ.;

β. Κατά πόσον ασκούν επιρροή για την εκτίμηση αυτή τα διαφορετικά “σωφρονιστικά καθεστώτα”, και συγκεκριμένα τα διαφορετικά ωράρια κατά τα οποία παραμένουν ανοικτοί οι θάλαμοι κρατήσεως και η διαφορετικού βαθμού ελευθερία κινήσεως εντός του σωφρονιστικού καταστήματος;

γ. Μπορούν να ληφθούν υπόψη –όπως έπραξε το δικάζον τμήμα στις αποφάσεις με τις οποίες επέτρεψε την παράδοση του κατηγορουμένου– και βελτιώσεις νομικής ή οργανωτικής φύσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως (θέσπιση συστήματος εξωδικαστικής διαμεσολαβήσεως, σύσταση δικαστηρίων εκτελέσεως ποινών, κ.λπ.);

2. Σε ποια κριτήρια πρέπει να βασίζεται η εκτίμηση των συνθηκών κρατήσεως όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης; Κατά πόσον επηρεάζουν τα κριτήρια αυτά την ερμηνεία του “πραγματικού κινδύνου”, κατά την έννοια της αποφάσεως της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru (C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198);

α. Έχουν οι δικαστικές αρχές του κράτους μέλους εκτελέσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως την εξουσία να διενεργήσουν πλήρη έλεγχο των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος ή πρέπει οι αρχές αυτές να περιορίζονται στον έλεγχο της υπάρξεως πρόδηλων πλημμελειών;

β. Σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει, στο πλαίσιο της απαντήσεώς του στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, ότι υφίστανται “απόλυτες” επιταγές με βάση το δίκαιο της Ένωσης όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως: πρέπει να θεωρηθεί ότι αποκλείεται οποιαδήποτε στάθμιση όταν δεν πληρούνται αυτές οι ελάχιστες προδιαγραφές, υπό την έννοια ότι στην περίπτωση αυτή συντρέχει πάντοτε “πραγματικός κίνδυνος” ο οποίος αποκλείει την παράδοση, ή μήπως δύναται το κράτος μέλος εκτελέσεως του εντάλματος να προβεί σε σχετική στάθμιση; Μπορούν, στο πλαίσιο της εν λόγω σταθμίσεως, να ληφθούν υπόψη στοιχεία όπως η διασφάλιση της δικαστικής συνδρομής εντός της Ένωσης, η αποτελεσματικότητα του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου ή οι αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνωρίσεως;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 37 Με διάταξη της 25ης Σεπτεμβρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Σεπτεμβρίου 2018, το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι, μετά την έκδοση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως της 12ης Αυγούστου 2016 εις βάρος του D.-T. Dorobantu, αυτός καταδικάστηκε ερήμην στη Ρουμανία σε ποινή φυλακίσεως δύο ετών και τεσσάρων μηνών. Κατόπιν τούτου, οι ρουμανικές δικαστικές αρχές ακύρωσαν το εν λόγω ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και εξέδωσαν, την 1η Αυγούστου 2018, νέο ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως προς εκτέλεση της εν λόγω ποινής (στο εξής: ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως της 1ης Αυγούστου 2018). Το αιτούν δικαστήριο ενέμεινε στα προδικαστικά του ερωτήματα μετά την εν λόγω αντικατάσταση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως.
- 38 Στις 14 Νοεμβρίου 2018, το Δικαστήριο απηύθυνε στο Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) αίτηση παροχής διευκρινίσεων, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, καλώντας το να διασαφηνίσει, μεταξύ άλλων, αν η έγκριση της εκτελέσεως και η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως της 1ης Αυγούστου 2018 μπορούσαν να θεωρηθούν ως βέβαιες και όχι ως υποθετικές.
- 39 Με έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 2018, το οποίο περιήλθε στο Δικαστήριο αυθημερόν, το Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερο περιφερειακό δικαστήριο Αμβούργου) απάντησε ότι, υπό την επιφύλαξη της απαντήσεως του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα, η έγκριση της εκτελέσεως και η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως της 1ης Αυγούστου 2018 ήταν βέβαιες.
- 40 Επομένως, από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στη διάταξη του Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Αμβούργου) της 25ης Σεπτεμβρίου 2018 και στο προαναφερθέν έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 2018, προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της εκτελέσεως έγκυρου ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως (βλ., a contrario, διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 2017, Aranyosi, C-496/16, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2017:866, σκέψεις 26 και 27). Ως εκ τούτου, επιβάλλεται να δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 41 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πρώτον, ως προς την ένταση και την έκταση του ελέγχου τον οποίο η δικαστική αρχή εκτελέσεως, η οποία έχει στη διάθεσή της στοιχεία που πιστοποιούν την ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, οφείλει να διενεργήσει, υπό το πρίσμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλασιού 2002/584, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Χάρτη, προκειμένου να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι προκειμένου να

θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεώς του στο εν λόγω κράτος μέλος, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν ο έλεγχος αυτός πρέπει να είναι πλήρης ή αν, αντιθέτως, περιορίζεται μόνο στις πρόδηλες πλημμέλειες που αφορούν τις ως άνω συνθήκες κρατήσεως.

- 42 Κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί εάν, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως αυτής, πρέπει να λάβει υπόψη την απαίτηση περί υπάρξεως ελάχιστου χώρου ανά κρατούμενο σε κελί σωφρονιστικού καταστήματος. Επίσης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τον τρόπο υπολογισμού του εν λόγω χώρου σε περίπτωση που υπάρχουν έπιπλα και εγκαταστάσεις υγιεινής εντός του κελιού, καθώς και ως προς την επιρροή που ασκούν, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως αυτής, άλλες παράμετροι των συνθηκών κρατήσεως, όπως οι συνθήκες υγιεινής ή η έκταση της ελευθερίας κινήσεως του κρατουμένου εντός του σωφρονιστικού καταστήματος.
- 43 Κατά τρίτον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί εάν η ύπαρξη νομοθετικών και διαρθρωτικών μέτρων για τη βελτίωση του ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της ως άνω εκτιμήσεως.
- 44 Κατά τέταρτον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί εάν η τυχόν μη τήρηση, από το οικείο κράτος μέλος, των ελάχιστων απαιτήσεων σχετικά με τις συνθήκες κρατήσεως δύναται να σταθμιστεί με εκτιμήσεις που αφορούν την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς με τις αρχές της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνωρίσεως.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 45 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα, πρέπει, προκαταρκτικώς, να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το δίκαιο της Ένωσης βασίζεται στη θεμελιώδη παραδοχή ότι κάθε κράτος μέλος αποδέχεται από κοινού με τα λοιπά κράτη μέλη, και αναγνωρίζει ότι τα εν λόγω κράτη αποδέχονται από κοινού με αυτό, μια σειρά κοινών αξιών επί των οποίων στηρίζεται η Ένωση, όπως διευκρινίζει το άρθρο 2 ΣΕΕ. Η παραδοχή αυτή συνεπάγεται και δικαιολογεί την ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών ως προς την αναγνώριση των αξιών αυτών και, επομένως, ως προς την τήρηση του δικαίου της Ένωσης που τις θέτει σε εφαρμογή [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 35, και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 48].
- 46 Τόσο η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών όσο και η αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως, η οποία εδράζεται με τη σειρά της στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών αυτών, έχουν θεμελιώδη σημασία στο δίκαιο της Ένωσης, καθώς καθιστούν δυνατή τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα. Ειδικότερα, η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ιδίως όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλει σε καθένα από τα κράτη μέλη να δέχεται, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, ότι όλα τα λοιπά κράτη μέλη τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, ότι σέβονται τα αναγνωριζόμενα από το δίκαιο αυτό θεμελιώδη δικαιώματα [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 36, και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 49].
- 47 Επομένως, τα κράτη μέλη, όταν θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, ενδέχεται να υποχρεωθούν, δυνάμει του δικαίου αυτού, να εκλάβουν ως δεδομένο τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων από τα λοιπά κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να μην έχουν τη δυνατότητα όχι μόνο να απαιτήσουν από κάποιο άλλο κράτος μέλος να διατηρεί εθνικό επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών

δικαιωμάτων υψηλότερο από το επίπεδο προστασίας που εγγυάται το δίκαιο της Ένωσης, αλλά επίσης, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, να ελέγχουν αν το άλλο κράτος μέλος έχει πράγματι σεβαστεί, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, τα θεμελιώδη δικαιώματα που εγγυάται η Ένωση [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 50].

- 48 Στον διεπόμενο από την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 τομέα, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως, η οποία αποτελεί, όπως προκύπτει ιδίως από την αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως-πλαισίου, τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, κατοχυρώνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως αυτής, που καθιερώνει τον κανόνα κατά τον οποίο τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως και σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου. Επομένως, οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως μπορούν καταρχήν να αρνούνται την εκτέλεση τέτοιου εντάλματος μόνο για τους εξαντλητικώς απαριθμούμενους στην απόφαση-πλαίσιο λόγους μη εκτελέσεως, η δε εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως δύναται να εξαρτηθεί μόνον από τη συνδρομή κάποιας από τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται περιοριστικώς στο άρθρο 5 της ίδιας αυτής αποφάσεως-πλαισίου. Συνεπώς, ενώ η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως συνιστά τον κανόνα, η άρνηση εκτελέσεως έχει προβλεφθεί ως εξαίρεση, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενώς. Έτσι, η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 προβλέπει ρητώς τους λόγους υποχρεωτικής μη εκτελέσεως (άρθρο 3) και προαιρετικής μη εκτελέσεως (άρθρα 4 και 4α) του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, καθώς και τις εγγυήσεις που πρέπει να παρέχει το κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος σε ειδικές περιπτώσεις (άρθρο 5) [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψεις 41 και 42, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψεις 54 και 55].
- 49 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει επίσης δεχθεί ότι, «υπό εξαιρετικές περιστάσεις», μπορούν να επιβληθούν και άλλοι περιορισμοί στις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισεως και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών [αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 56].
- 50 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη δυνατότητα της δικαστικής αρχής εκτελέσεως να παύσει τη διαδικασία παραδόσεως που προβλέπει η απόφαση-πλαίσιο 2002/584, όταν η παράδοση αυτή ενδέχεται να οδηγήσει σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση του καταζητουμένου, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη [πρβλ. αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 84, της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, σκέψη 44, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 57].
- 51 Επομένως, όταν η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτελέσεως έχει στη διάθεσή της στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως των κρατουμένων στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, υπό το πρίσμα του επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που διασφαλίζεται από το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, από το άρθρο 4 του Χάρτη, η εν λόγω αρχή υποχρεούται να εκτιμήσει αν συντρέχει τέτοιος κίνδυνος οσάκις καλείται να αποφανθεί σχετικά με την παράδοση του προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως στις αρχές του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος. Πράγματι, η εκτέλεση τέτοιου εντάλματος δεν πρέπει να συνεπάγεται την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση του προσώπου αυτού [αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru,

C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 88, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 59].

- 52 Προς τον σκοπό αυτό, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει, καταρχάς, να στηριχθεί σε αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία αναφορικά με τις συνθήκες κρατήσεως που επικρατούν στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, από τα οποία να προκύπτει ότι όντως υφίστανται πλημμέλειες είτε συστημικές ή γενικευμένες, είτε πλήττουσες ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα σωφρονιστικά καταστήματα. Τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από αποφάσεις διεθνών δικαστηρίων, όπως οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, από δικαστικές αποφάσεις του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, καθώς και από αποφάσεις, εκθέσεις και άλλα έγγραφα που έχουν συνταχθεί από τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή των Ηνωμένων Εθνών [αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 89, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 60].
- 53 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε, βάσει αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με τη Ρουμανία, αποφάσεων των γερμανικών δικαστηρίων, καθώς και μιας εκθέσεως του ομοσπονδιακού Υπουργείου Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών, την ύπαρξη συγκεκριμένων ενδείξεων περί συστημικών και γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στη Ρουμανία. Κατά συνέπεια, τα υποβαλλόμενα ερωτήματα βασίζονται στην παραδοχή ότι όντως υφίστανται τέτοιες πλημμέλειες, κάτι που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, λαμβάνοντας υπόψη δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 71].
- 54 Εν πάση περιπτώσει, απλώς και μόνον η ύπαρξη στοιχείων που μαρτυρούν ότι υπάρχουν πλημμέλειες, είτε συστημικές ή γενικευμένες είτε πλήττουσες ορισμένες ομάδες προσώπων ή ορισμένα σωφρονιστικά καταστήματα όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι, σε συγκεκριμένη περίπτωση, ο ενδιαφερόμενος θα υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση σε περίπτωση παραδόσεώς του στις αρχές του εν λόγω κράτους μέλους [αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψεις 91 και 93, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 61].
- 55 Επομένως, προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση του άρθρου 4 του Χάρτη στην περίπτωση προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως η οποία έχει στη διάθεσή της αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη τέτοιων πλημμελειών οφείλει, ακολούθως, να εκτιμήσει συγκεκριμένα και με ακρίβεια εάν, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεως του στο κράτος μέλος αυτό, το συγκεκριμένο πρόσωπο θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του ως άνω άρθρου, λόγω των συνθηκών υπό τις οποίες πρόκειται να κρατηθεί στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος [πρβλ. αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψεις 92 και 94, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 62].
- 56 Η ερμηνεία του άρθρου 4 του Χάρτη που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 50 έως 55 της παρούσας αποφάσεως αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στον τρόπο με τον οποίο έχει ερμηνευθεί το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

57 Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι δικαστήριο κράτους συμβαλλομένου στην ΕΣΔΑ δεν μπορούσε να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως με την αιτιολογία ότι ο καταζητούμενος κινδύνευε να υποβληθεί, εντός του κράτους εκδόσεως του εντάλματος, σε συνθήκες κρατήσεως συνεπαγόμενες απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, εφόσον το εν λόγω δικαστήριο δεν είχε προηγουμένως προβεί σε επικαιροποιημένη και εμπειριστατωμένη εξέταση της καταστάσεως όπως αυτή είχε κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεώς του και δεν είχε επιδιώξει να εντοπίσει διαρθρωτικές πλημμέλειες όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως, καθώς και πραγματικό και εξατομικευμένο κίνδυνο παραβάσεως του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ εντός του κράτους αυτού (απόφαση του ΕΔΔΑ της 9ης Ιουλίου 2019, Romeo Castaño κατά Βελγίου, CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, § 86).

Επί της εντάσεως και της εκτάσεως του ελέγχου, εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτελέσεως, των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος

58 Κατά πρώτον, όσον αφορά τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με την ένταση και την έκταση του ελέγχου, εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτελέσεως, των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος υπό το πρίσμα του άρθρου 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Χάρτη, υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του Χάρτη, στο μέτρο που το δικαίωμα του άρθρου 4 αντιστοιχεί στο δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 3 της ΕΣΔΑ, η έννοια και η εμβέλειά του είναι ίδιες με εκείνες που του προσδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Επιπροσθέτως, στις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη διευκρινίζεται, όσον αφορά το άρθρο 52, παράγραφος 3, ότι η έννοια και η εμβέλεια των δικαιωμάτων που εγγυάται η ΕΣΔΑ καθορίζονται όχι μόνον από το γράμμα της Συμβάσεως αυτής, αλλά και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

59 Κατόπιν αυτής της προκαταρκτικής διευκρινίσεως, υπογραμμίζεται, πρώτον, ότι, για να εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, η κακή μεταχείριση πρέπει να εμφανίζει έναν ελάχιστο βαθμό σοβαρότητας, του οποίου η εκτίμηση συναρτάται προς το σύνολο των περιστάσεων της υποθέσεως, ιδίως δε από τη διάρκεια της μεταχειρίσεως, τις σωματικές και πνευματικές της επιπτώσεις, καθώς και, σε ορισμένες περιπτώσεις, προς το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 91 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

60 Σκοπός του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ είναι να διασφαλίζει ότι όλοι οι κρατούμενοι διαβιούν υπό συνθήκες που εξασφαλίζουν τον σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, ότι ο τρόπος εκτελέσεως του μέτρου δεν προκαλεί ψυχολογική πίεση στον ενδιαφερόμενο ούτε τον υποβάλλει σε δοκιμασία εντάσεως υπερβαίνουσας τον αναπόφευκτο βαθμό ταλαιπωρίας που είναι σύμφυτος με την κράτηση και ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλακίσεως, η υγεία και η ευημερία του κρατουμένου διασφαλίζονται επαρκώς [αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldăraru, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψη 90, καθώς και της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 90 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

61 Στο πλαίσιο αυτό, ο έλεγχος που πρέπει να ασκεί, υπό τις εξαιρετικές περιστάσεις που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 50 έως 52 της παρούσας αποφάσεως, η δικαστική αρχή εκτελέσεως, όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, προκειμένου να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεως στο εν λόγω κράτος μέλος, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, πρέπει να βασίζεται σε συνολική εκτίμηση των κρίσιμων υλικών συνθηκών κρατήσεως.

- 62 Λαμβανομένου υπόψη του ότι, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 107 των προτάσεων του, η απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, έχει απόλυτο χαρακτήρα (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Απριλίου 2016, *Aranysosi και Căldărău*, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψεις 85 έως 87, καθώς και της 19ης Μαρτίου 2019, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, σκέψη 78), ο σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας τον οποίο επιτάσσει το άρθρο αυτό δεν διασφαλίζεται στην περίπτωση που ο έλεγχος των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος τον οποίο διενεργεί η δικαστική αρχή εκτελέσεως περιορίζεται στις πρόδηλες πλημμέλειες.
- 63 Δεύτερον, όσον αφορά την έκταση του ελέγχου αυτού ως προς τα σωφρονιστικά καταστήματα του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, πρέπει να υπομνησθεί ότι η δικαστική αρχή εκτελέσεως, η οποία καλείται να αποφασίσει για την παράδοση προσώπου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, πρέπει να εκτιμήσει συγκεκριμένα και με ακρίβεια αν, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, υφίσταται πραγματικός κίνδυνος το πρόσωπο αυτό να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση στο εν λόγω κράτος μέλος [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 77].
- 64 Ως εκ τούτου, ο έλεγχος τον οποίο οφείλει να διενεργήσει η προαναφερθείσα αρχή, δεδομένου ότι πρέπει να είναι συγκεκριμένος και ακριβής, δεν αφορά τις γενικές συνθήκες κρατήσεως εντός του συνόλου των σωφρονιστικών καταστημάτων του ως άνω κράτους μέλους στα οποία το ενδιαφερόμενο πρόσωπο ενδέχεται να κρατηθεί [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 78].
- 65 Εξάλλου, θα ήταν προδήλως υπερβολικό να απαιτείται από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως να εξετάζουν τις συνθήκες κρατήσεως στο σύνολο των σωφρονιστικών καταστημάτων του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος στα οποία ενδέχεται να κρατηθεί ο ενδιαφερόμενος. Επιπροσθέτως, τέτοιος έλεγχος θα ήταν αδύνατον να διενεργηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαίσου. Πράγματι, η διενέργεια τέτοιου ελέγχου θα μπορούσε να αναβάλει για μεγάλο διάστημα την παράδοση του ενδιαφερομένου και, ως εκ τούτου, να καταστήσει άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας τη λειτουργία του συστήματος ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Επομένως, θα υφίστατο κίνδυνος ατιμωρησίας του καταζητούμενου προσώπου [βλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψεις 84 και 85].
- 66 Κατά συνέπεια, λαμβανομένης υπόψη της αμοιβαίας εμπιστοσύνης που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των κρατών μελών, επί της οποίας εδράζεται το σύστημα του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, και λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη των προθεσμιών που τάσσει το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαίσου 2002/584 στις δικαστικές αρχές εκτελέσεως για την έκδοση οριστικής αποφάσεως περί εκτελέσεως του εντάλματος αυτού, οι εν λόγω αρχές υποχρεούνται να εξετάζουν αποκλειστικώς και μόνον τις συνθήκες κρατήσεως στα σωφρονιστικά καταστήματα στα οποία, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους, προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί ο ενδιαφερόμενος, έστω και για περιορισμένη ή για μεταβατική περίοδο [απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 87].
- 67 Προς τον σκοπό αυτόν, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαίσου 2002/584, να ζητήσει από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος την επείγουσα παροχή κάθε αναγκαίας συμπληρωματικής πληροφορίας όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί ο ενδιαφερόμενος στο εν λόγω κράτος μέλος [απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 68 Οσάκις έχει παρασχεθεί ή, τουλάχιστον, έχει εγκριθεί από τη δικαστική αρχή εκδόσεως του εντάλματος η διαβεβαίωση ότι ο ενδιαφερόμενος δεν θα υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση λόγω των συγκεκριμένων και ακριβών συνθηκών κρατήσεώς του, ανεξαρτήτως του σωφρονιστικού καταστήματος στο οποίο θα κρατηθεί στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος,, εν ανάγκη κατόπιν της ζητηθείσας συνδρομής της κεντρικής αρχής ή μιας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, υπό την έννοια του άρθρου 7 της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, η δικαστική αρχή εκτελέσεως πρέπει να στηριχθεί σε αυτήν, τουλάχιστον ελλείψει οποιουδήποτε συγκεκριμένου στοιχείου βάσει του οποίου θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι οι συνθήκες κρατήσεως που υφίστανται σε συγκεκριμένο κέντρο κρατήσεως αντιβαίνουν στο άρθρο 4 του Χάρτη [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 112].
- 69 Κατά συνέπεια, μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις και επί τη βάσει συγκεκριμένων στοιχείων δύναται η δικαστική αρχή εκτελέσεως να διαπιστώσει ότι, παρά τη διαβεβαίωση που μνημονεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη, υφίσταται πραγματικός κίνδυνος να υποστεί ο ενδιαφερόμενος απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, λόγω των συνθηκών κρατήσεώς του στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος.

Επί της εκτιμήσεως των συνθηκών κρατήσεως λαμβανομένου υπόψη του προσωπικού χώρου που διαθέτει ο κρατούμενος

- 70 Κατά δεύτερον, όσον αφορά την εκτίμηση εκ μέρους της δικαστικής αρχής εκτελέσεως των συνθηκών κρατήσεως λαμβανομένου υπόψη του προσωπικού χώρου που διαθέτει ο κρατούμενος εντός του σωφρονιστικού καταστήματος, επισημαίνεται ότι, από την απόφαση περί παραπομπής, προκύπτει ότι ο D.-T. Dorobantu, αν παραδοθεί στις ρουμανικές αρχές, θα κρατηθεί σε ομαδικό θάλαμο και όχι σε ατομικό κελί. Επομένως, και παρά τη διατύπωση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως πρέπει να καθοριστούν οι ελάχιστες προδιαγραφές ως προς τον προσωπικό χώρο κάθε κρατούμενου μόνον όσον αφορά τον εγκλεισμό σε ομαδικό θάλαμο.
- 71 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των υπομνησθέντων στη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως, και δεδομένου ότι στο δίκαιο της Ένωσης δεν καθορίζονται επί του παρόντος ελάχιστοι κανόνες ως προς το ζήτημα αυτό, έχει βασιστεί στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και, ειδικότερα, στην απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2016, Muršić κατά Κροατίας (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413).
- 72 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας που έχει η παράμετρος του χώρου για τη συνολική εκτίμηση των συνθηκών κρατήσεως, το γεγονός ότι ο προσωπικός χώρος που διαθέτει ένας κρατούμενος έχει επιφάνεια μικρότερη των 3 m² εντός ομαδικού θαλάμου δημιουργεί ισχυρό τεκμήριο παραβάσεως του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ [απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 73 Το ισχυρό αυτό τεκμήριο παραβάσεως του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ δύναται κατά κανόνα να ανατραπεί μόνον εφόσον, πρώτον, οι μειώσεις προσωπικού χώρου σε σχέση με το ελάχιστο απαιτούμενο όριο των 3 m² είναι σύντομες, περιστασιακές, και ήσσονος σημασίας, δεύτερον, συνδυάζονται με επαρκή ελευθερία κινήσεως εκτός του θαλάμου και με κατάλληλες εκτός θαλάμου δραστηριότητες και, τρίτον, το σωφρονιστικό κατάστημα παρέχει, εν γένει, αξιοπρεπείς συνθήκες κρατήσεως και ο ενδιαφερόμενος δεν υπόκειται στην επίδραση άλλων στοιχείων τα οποία θεωρούνται ως περιστάσεις που επιτείνουν τις κακές συνθήκες κρατήσεως [απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 93 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 74 Συναφώς, πρέπει να προστεθεί ότι η διάρκεια της περιόδου κρατήσεως δύναται βεβαίως να αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την εκτίμηση της σοβαρότητας της ταλαιπωρίας ή της ταπεινωτικής μεταχειρίσεως που υφίσταται ένας κρατούμενος λόγω των κακών συνθηκών της κρατήσεώς του. Εντούτοις, η σχετικά βραχεία διάρκεια της περιόδου κρατήσεως δεν έχει, αφ' εαυτής, ως αυτόθροη συνέπεια να εξαιρείται η επίμαχη μεταχείριση από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, εφόσον άλλα στοιχεία αρκούν ώστε η μεταχείριση αυτή να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συγκεκριμένης διατάξεως [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *Generalstaatsanwaltschaft* (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψεις 97 και 98, καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 75 Επιπλέον, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι, όταν ένας κρατούμενος σε ομαδικό θάλαμο διαθέτει προσωπικό χώρο επιφάνειας μεταξύ 3 και 4 m², η παράμετρος του χώρου εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την εκτίμηση της καταλληλότητας των συνθηκών κρατήσεως. Σε παρόμοιες περιπτώσεις δύναται να συναχθεί παράβαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, εφόσον η έλλειψη χώρου συνδυάζεται και με άλλες κακές συνθήκες κρατήσεως, ιδίως δε με έλλειψη προσβάσεως στον χώρο προαυλισμού ή στον φυσικό αέρα και φωτισμό, με κακό εξαερισμό, με χαμηλή ή υπέρμετρα υψηλή θερμοκρασία στους χώρους, με έλλειψη ιδιωτικότητας στις τουαλέτες ή με κακές συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 20ής Οκτωβρίου 2016, *Muršić κατά Κροατίας* (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 139).
- 76 Όταν ένας κρατούμενος διαθέτει περισσότερα από 4 m² προσωπικού χώρου σε ομαδικό θάλαμο και, κατά συνέπεια, η εν λόγω πτυχή των συνθηκών κρατήσεως δεν είναι προβληματική, οι λοιπές πτυχές των συνθηκών κρατήσεως, των οποίων έγινε μνεία στην προηγούμενη σκέψη, παραμένουν κρίσιμες για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των συνθηκών κρατήσεως του ενδιαφερομένου υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 20ής Οκτωβρίου 2016, *Muršić κατά Κροατίας*, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 140).
- 77 Προκειμένου να εκτιμηθεί αν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος να υποστεί ο ενδιαφερόμενος απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, ο τρόπος υπολογισμού του ελάχιστου χώρου τον οποίο πρέπει να διαθέτει ο κρατούμενος σε ομαδικό θάλαμο εντός του οποίου βρίσκονται έπιπλα και εγκαταστάσεις υγιεινής πρέπει επίσης, ελλείψει, επί του παρόντος, σχετικών ελάχιστων προδιαγραφών στο δίκαιο της Ένωσης, να λάβει υπόψη τα κριτήρια που έχει διαμορφώσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου εκτιμά ότι, μολονότι για τον υπολογισμό της διαθέσιμης επιφάνειας τέτοιου θαλάμου δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η επιφάνεια των εγκαταστάσεων υγιεινής, ο υπολογισμός αυτός πρέπει να περιλαμβάνει τον χώρο που καταλαμβάνουν τα έπιπλα, με τη διευκρίνιση ότι οι κρατούμενοι πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να κινούνται άνετα εντός του θαλάμου (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 20ής Οκτωβρίου 2016, *Muršić κατά Κροατίας* (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, § 75 και 114 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 78 Εν προκειμένω, από τις παρατηρήσεις που ανέπτυξε η Ρουμανική Κυβέρνηση κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προκύπτει ότι ο D.-T. Dorobantu, κατόπιν της παραδόσεώς του, θα εκρατείτο υπό καθεστώς που θα του επέτρεπε να χαιρεί σημαντικής ελευθερίας κινήσεως και, επιπροσθέτως, θα μπορούσε να εργαστεί, κάτι που θα περιόριζε τον χρόνο παραμονής του εντός ομαδικού θαλάμου. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να επαληθεύσει τα στοιχεία αυτά και να εκτιμήσει κάθε άλλο στοιχείο κρίσιμο για την ανάλυση στην οποία καλείται να προβεί σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στις σκέψεις 71 έως 77 της παρούσας αποφάσεως, ζητώντας, εν ανάγκη, από τη δικαστική αρχή εκδόσεως τις αναγκαίες συμπληρωματικές πληροφορίες, στην περίπτωση που κρίνει ότι οι πληροφορίες που έχουν ήδη παρασχεθεί από την τελευταία δεν αρκούν για να του επιτρέψουν να αποφανθεί επί της παράδοσης.

79 Πρέπει τέλος να υπογραμμιστεί ότι, μολονότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν, για το δικό τους σφραγιστικό σύστημα, ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως, υψηλότερες από εκείνες που απορρέουν από το άρθρο 4 του Χάρτη και το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ, όπως αυτό ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ένα κράτος μέλος δεν δύναται, ως κράτος μέλος εκτελέσεως, να εξαρτά την παράδοση του προσώπου που αφορά το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως προς το κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος από την τήρηση των απαιτήσεων που απορρέουν από το εθνικό του δίκαιο, αλλά μόνον από την τήρηση των απαιτήσεων που απορρέουν από τα ανωτέρω μνημονευθέντα άρθρα. Πράγματι, η αντίθετη λύση θα έθιγε την ομοιομορφία του επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο δίκαιο της Ένωσης, με αποτέλεσμα την παραβίαση των αρχών της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αναγνώρισεως τις οποίες η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 έχει σκοπό να ενισχύσει και, συνεπώς, τη διακύβευση της αποτελεσματικότητας της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου (πρβλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 63).

Επί της κρισιμότητας των γενικών μέτρων που αποσκοπούν στη βελτίωση του ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος

80 Κατά τρίτον, όσον αφορά τη θέσπιση, στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, μέτρων όπως η καθιέρωση συστήματος εξωδικαστικής διαμεσολαβήσεως ή η σύσταση δικαστηρίων εκτελέσεως ποινών, τα οποία αποσκοπούν στην ενίσχυση του ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως στο εν λόγω κράτος μέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, μολονότι ο δικαστικός, ιδίως, έλεγχος των εν λόγω συνθηκών κρατήσεως που διενεργείται εκ των υστέρων αποτελεί σημαντικό στοιχείο, το οποίο μπορεί να συμβάλει στο να δοθεί ώθηση στις αρχές του ως άνω κράτους μέλους να βελτιώσουν τις εν λόγω συνθήκες και μπορεί, επομένως, να ληφθεί υπόψη από τις δικαστικές αρχές εκτελέσεως στο πλαίσιο της συνολικής εκτιμήσεως των συνθηκών υπό τις οποίες προβλέπεται να κρατηθεί πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, προκειμένου εκδώσουν απόφαση σε σχέση με την παράδοσή του, γεγονός παραμένει ότι ο έλεγχος αυτός δεν είναι αυτός και μόνος ικανός να αποκλείσει τον κίνδυνο να υποστεί το πρόσωπο αυτό, κατόπιν της παραδόσεώς του, μεταχείριση μη συνάδουσα με το άρθρο 4 του Χάρτη, λόγω των συνθηκών κρατήσεώς του [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 74].

81 Επομένως, ακόμη και αν στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος προβλέπονται ένδικα βοηθήματα για τον έλεγχο της νομιμότητας των συνθηκών κρατήσεως υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οι δικαστικές αρχές εκτελέσεως εξακολουθούν να υποχρεούνται να διενεργούν εξατομικευμένη εξέταση της καταστάσεως κάθε ενδιαφερόμενου προσώπου, προκειμένου να βεβαιώνονται ότι η σχετική με την παράδοση του προσώπου αυτού απόφασή τους δεν θα το εκθέσει στον πραγματικό κίνδυνο να υποστεί, λόγω των ως άνω συνθηκών κρατήσεως, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια της διατάξεως αυτής [πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Συνθήκες κρατήσεως στην Ουγγαρία), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, σκέψη 75].

Επί της δυνατότητας να ληφθούν υπόψη εκτιμήσεις σχετικές με την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις καθώς και με τις αρχές της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνώρισεως

82 Κατά τέταρτον, όσον αφορά το ζήτημα εάν η δικαστική αρχή εκτελέσεως που καλείται να αποφασίσει σχετικά με την παράδοση μπορεί να σταθμίσει την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου να υποστεί ο ενδιαφερόμενος απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, λόγω ασυμβατότητας των συνθηκών κρατήσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος προς τις ελάχιστες απαιτήσεις που απορρέουν από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με εκτιμήσεις που αφορούν την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις

καθώς και τις αρχές της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνώρισης, πρέπει να επισημανθεί ότι ο υπομνησθείς στη σκέψη 62 της παρούσας απόφασης απόλυτος χαρακτήρας της απαγορεύσεως της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, αποκλείει οποιοδήποτε περιορισμό, μέσω τέτοιων σταθμίσεων, του θεμελιώδους δικαιώματος του ατόμου να μην υποβληθεί σε τέτοιου είδους μεταχείριση.

- 83 Υπό τις συνθήκες αυτές, η ανάγκη να διασφαλιστεί ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν θα υποβληθεί, σε περίπτωση παραδόσεως στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, δικαιολογεί, κατ' εξαίρεση, περιορισμό των αρχών της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνώρισης (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2016, Aranyosi και Căldărașu, C-404/15 και C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, σκέψεις 82, 98 έως 102 και 104).
- 84 Επομένως, η διαπίστωση, από τη δικαστική αρχή εκτελέσεως, της υπάρξεως σοβαρών και αποδεδειγμένων λόγων προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεώς του στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση λόγω των συνθηκών κρατήσεως που επικρατούν στο συγκεκριμένο σωφρονιστικό κατάσταση στο οποίο προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί δεν δύναται να σταθμιστεί, προκειμένου να εκδοθεί απόφαση σε σχέση με την παράδοση του προσώπου αυτού, με εκτιμήσεις που αφορούν την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις καθώς και τις αρχές της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνώρισης.
- 85 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση:
- Το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι, όταν η δικαστική αρχή εκτελέσεως έχει στη διάθεσή της αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στα σωφρονιστικά καταστήματα του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, οφείλει, για να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεώς του στο κράτος μέλος αυτό, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, να λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων υλικών πτυχών των συνθηκών κρατήσεως στο σωφρονιστικό κατάσταση στο οποίο προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί το πρόσωπο αυτό, όπως είναι ο διαθέσιμος προσωπικός χώρος ανά κρατούμενο σε κελί του καταστήματος αυτού, οι συνθήκες υγιεινής, καθώς και η έκταση της ελευθερίας κινήσεως του κρατούμενου εντός του εν λόγω σωφρονιστικού καταστήματος. Η εκτίμηση αυτή δεν περιορίζεται στον έλεγχο προδήλων πλημμελειών. Προκειμένου να προβεί στην εν λόγω εκτίμηση, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να ζητήσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως του εντάλματος τις πληροφορίες τις οποίες κρίνει αναγκαίες και οφείλει, καταρχήν, να εμπιστευθεί τις παρασχεθείσες από την εν λόγω αρχή διαβεβαιώσεις, ελλείψει συγκεκριμένων στοιχείων βάσει των οποίων να δύναται να θεωρηθεί ότι οι συνθήκες κρατήσεως δεν συνάδουν προς το άρθρο 4 του Χάρτη.
 - Όσον αφορά ειδικότερα τον διαθέσιμο προσωπικό χώρο ανά κρατούμενο, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει, ελλείψει, επί του παρόντος, σχετικών ελάχιστων προδιαγραφών στο δίκαιο της Ένωσης, να λάβει υπόψη τις ελάχιστες απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μολονότι για τον υπολογισμό του εν λόγω διαθέσιμου χώρου δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο χώρος που καταλαμβάνουν οι εγκαταστάσεις υγιεινής, ο υπολογισμός αυτός πρέπει να περιλαμβάνει τον χώρο που καταλαμβάνουν τα έπιπλα.. Πάντως, οι κρατούμενοι πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να κινούνται άνετα εντός του κελιού.

- Η δικαστική αρχή εκτελέσεως δεν μπορεί να αποκλείσει την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισεως για τον λόγο και μόνον ότι ο ενδιαφερόμενος έχει στη διάθεσή του, στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, ένδικο βοήθημα που του παρέχει τη δυνατότητα να προσφύγει κατά των συνθηκών κρατήσεώς του ή ότι υφίστανται, στο οικείο κράτος μέλος, νομοθετικά ή διαρθρωτικά μέτρα προς ενίσχυση του ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως.
- Η εκ μέρους της εν λόγω αρχής διαπίστωση της υπάρξεως σοβαρών και αποδεδειγμένων λόγων προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεώς του στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, ο ενδιαφερόμενος θα διατρέξει τέτοιο κίνδυνο, λόγω των συνθηκών κρατήσεως που επικρατούν στο σωφρονιστικό κατάστημα στο οποίο προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί, δεν δύναται, προκειμένου να αποφασιστεί η παράδοσή του, να σταθμιστεί με εκτιμήσεις που αφορούν την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις καθώς και τις αρχές της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνωρίσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 86 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι, όταν η δικαστική αρχή εκτελέσεως έχει στη διάθεσή της αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών όσον αφορά τις συνθήκες κρατήσεως στα σωφρονιστικά καταστήματα του κράτους μέλους εκδόσεως του εντάλματος, οφείλει, για να εκτιμήσει αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεώς του στο κράτος μέλος αυτό, το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψεως θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, να λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων υλικών πτυχών των συνθηκών κρατήσεως στο σωφρονιστικό κατάστημα στο οποίο προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί το πρόσωπο αυτό, όπως είναι ο διαθέσιμος προσωπικός χώρος ανά κρατούμενο σε κελί του καταστήματος αυτού, οι συνθήκες υγιεινής, καθώς και η έκταση της ελευθερίας κινήσεως του κρατουμένου εντός του εν λόγω σωφρονιστικού καταστήματος. Η εκτίμηση αυτή δεν περιορίζεται στον έλεγχο προδήλων πλημμελειών. Προκειμένου να προβεί στην εν λόγω εκτίμηση, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να ζητήσει από τη δικαστική αρχή εκδόσεως του εντάλματος τις πληροφορίες τις οποίες κρίνει αναγκαίες και οφείλει, καταρχήν, να εμπιστευθεί τις παρασχεθείσες από την εν λόγω αρχή διαβεβαιώσεις, ελλείψει συγκεκριμένων στοιχείων βάσει των οποίων να δύναται να θεωρηθεί ότι οι συνθήκες κρατήσεως δεν συνάδουν προς το άρθρο 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Όσον αφορά ειδικότερα τον διαθέσιμο προσωπικό χώρο ανά κρατούμενο, η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει, ελλείψει, επί του παρόντος, σχετικών ελάχιστων προδιαγραφών στο δίκαιο της Ένωσης, να λάβει υπόψη τις ελάχιστες απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των

Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Μολονότι για τον υπολογισμό του εν λόγω διαθέσιμου χώρου δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο χώρος που καταλαμβάνουν οι εγκαταστάσεις υγιεινής, ο υπολογισμός αυτός πρέπει να περιλαμβάνει τον χώρο που καταλαμβάνουν τα έπιπλα. Πάντως, οι κρατούμενοι πρέπει να διατηρούν τη δυνατότητα να κινούνται άνετα εντός του κελιού.

Η δικαστική αρχή εκτελέσεως δεν μπορεί να αποκλείσει την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχειρίσεως για τον λόγο και μόνον ότι ο ενδιαφερόμενος έχει στη διάθεσή του, στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, ένδικο βοήθημα που του παρέχει τη δυνατότητα να προσφύγει κατά των συνθηκών κρατήσεώς του ή ότι υφίστανται, στο οικείο κράτος μέλος, νομοθετικά ή διαρθρωτικά μέτρα προς ενίσχυση του ελέγχου των συνθηκών κρατήσεως.

Η εκ μέρους της εν λόγω αρχής διαπίστωση της υπάρξεως σοβαρών και αποδεδειγμένων λόγων προκειμένου να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παραδόσεώς του στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, ο ενδιαφερόμενος θα διατρέξει τέτοιο κίνδυνο, λόγω των συνθηκών κρατήσεως που επικρατούν στο σωφρονιστικό κατάστημα στο οποίο προβλέπεται συγκεκριμένα να κρατηθεί, δεν δύναται, προκειμένου να αποφασιστεί η παράδοσή του, να σταθμιστεί με εκτιμήσεις που αφορούν την αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις καθώς και τις αρχές της εμπιστοσύνης και της αμοιβαίας αναγνωρίσεως.

(υπογραφές)